

АБОНАМЕНТЪ

За България год. 20 л.
6 м. 12 л.
За странство . 40 л.

Един брой 20 стот.

Телефон № 368.

ДОБРУДЖА

Орган на централния добруджански народен съвет

ОБЯВЛЕНИЯ

се плаща по поръка

Или за

срещи и събития.

Ръководи се се възража.

Д-р Н. С. П.

Не тръбват полумърки.

Когато пръв пролътът на 1878 год. една индискретност бѣ изправила достояние на по-широки кръгове извѣстието, че Добруджа ще бѣде дадена на Ромъния, единодушно недоволство обхвана, както ромънското, така и българското общество. Защото всички съзнаваха, че прѣдполагамото намѣрение на руската дипломация, да откъсне една област, която се считаше за съществена част на княжеството, което тогава се оформяваше, и да я наложи на Ромъния, бѣше от естество да разстрои добритѣ отношения между ромъни и българи. Издаваниятъ въ Гюргево български вѣстникъ „Българинъ“ ставаше изразител на сѣщитѣ чувства, които се проявиха и въ ромънската преса, и въ парламента, и въ обществото. Всички виждаха еднакво какъ съ неправилното присъждане на Добруджа ще се създаде една дълбока вражда тамъ, гдѣто и тр-дцията, и интереситѣ налагаха най-тѣсно приятелство.

Ний не сме завоевателен народъ, заявяваше въ ромънската камара въ 1878 г. депутатътъ V. A. Urechia. Като изваждаме сабата за нашата независимост, не разбираме да отнемемъ тая на другитѣ, не искаме да съемъ бури въ нашето бъдеще съ присъединението на земи, които не сѣ наши. Сѣщата мисълъ срѣщаме на 28 януари 1878 въ официоза на Братияну — бащата, в. „Телграуль“: „Не искаме завсѣмъ отвѣтъ Дунава, резултата на които биха били постоянни враждебности и разногласия между българитѣ и ромънитѣ.“ Дори и въ дипломатически документи, изходящи отъ ромънското външно министерство, както е циркулярната нота на министра М. Когаличану до великитѣ сили отъ 9 мартъ 1878 г. Добруджа се счита за „една прѣчка, тежестъ, и може би една постоянна опасностъ.“ Ще приведемъ и писаното въ яшишкия вѣстникъ „Стица Ромънийей“ отъ 23 юни с. г., което още по-ясно прѣдвижда послѣдствата отъ даването Добруджа на Ромъния: „Добруджа ще бѣде една вѣчно отворена рана, една ябълка на раздора между Ромъния и България, която винаги и съ успѣхъ ще бѣде експлоатирана отъ ония, които иматъ интересъ да ни видятъ сразени и вцепкани въ взаимни борби.“

Имаме основание да подържаме, че това не сѣ били случайни мѣтания, а сѣ заключението отъ едно правилно разбиране на вѣщата. Цѣлата история на отношенията между Ромъния и България отъ 1878 г. насамъ се помрачава отъ конфликтитѣ, недоразумѣнията, недоволствата, търанията, създадени около Добруджа. При всичкитѣ добри усилия на българското общество да забрави Добруджа, материята за стѣлководния права варинъ отъ вѣрме на вѣрме; често влошаванитѣ отношения кулминиратъ въ 1913 съ нахлуване на Ромъния още по на югъ. По тоя начинъ политическата вражда се разрастваше до размѣритѣ на една расова вражда, която нищо вече да не може да изличи. Войната отъ 1916 г. само внесе нова струя отъ омраза и желание за увѣрждаване.

А при това, всичко сочи на двата народа, застанали при устиата на Дунава, пътя на приятелско разбирателство. Далечното минало ги е виждало винаги заедно. Въ нашата рево-

люционна епоха сѣщо Ромъния бѣше страна за убѣжище на нашитѣ политически дѣйци. Наслѣдената традиция ни говори за приятелски чувства. Икономическитѣ и културни интереси налагатъ еднакво на българи и ромъни да възстановятъ помежду си, за общо добро нѣщо повече, отколкото нормални съседски отношения. Затова оня трѣнтъ, който дипломатията вмѣкна въ 1878 год. съ даването Добруджа на Ромъния, трѣбва да бѣде изваденъ прѣди да може да се зърботи за сближение между насъ и ромъни. Първата стѣпка къмъ приятелски сношения между народитѣ ни би трѣбвало да бѣде възстановяването по отношение на Добруджа на изложеното до прѣди 1878 година.

Достигатъ слухове, че сѣвѣтъ, който се е занимавалъ съ опрѣдѣляне границата между България и Ромъния, възнамѣрявалъ да възстанови границата до 1913 година, или да наложи на двѣтъ сѣседни държави едно прѣко споразумѣние. А ромънскитѣ печатъ, който може да бѣде по точно информиранъ, говори за „изгубването“ на южна Добруджа за Ромъния.

Защо само толкова? Защо тази полумѣрка, когато всички говоримъ, всички желаемъ, всички копнемъ за окончателенъ миръ между народитѣ? Лешатѣ отношения между двата народа, които паятъ течението на долния Дунавъ, сѣ създадена отъ егоничното изобрѣтение на старата дипломация. Изкуването на злото трѣбва да започне още отъ появяването на първата признака на това зло, трѣбвало би да започне съ окончателното прѣмахване на постановлението отъ Берлинския договоръ, което откъсна отъ тѣлото на млада българска държава една нейна областъ за да я даде на Ромъния, и което прострѣ ромънската граница извънъ естественитѣ прѣдѣли на ромънската раса.

Едно радикално разрѣшение на Добруджанския въпросъ е въ интереса, както на България, така и на Ромъния, и тѣкмо изхождайки отъ тия взаимни интереси, ние ратуваме за него.

Разбира се, съвмѣстниятъ четридесетгодишенъ животъ на Добруджа съ Ромъния създаде извѣстна общностъ на интереси и извѣстна не тѣй значителна свързка между тѣхъ. Но неизмѣримо по-големо е злото, послѣствие отъ присъединението на Добруджа къмъ Ромъния. — То струва, между другото, двѣ войни и непрѣстанни раздори между два братски народа.

Нашето общо спасение и нашето бъдеще стоя въ окончателното разрѣшение на добруджанския въпросъ, въ окончателното прѣмахване на злосторното създаване на Берлинския конгресъ.

Нека вѣднѣжъ за винаги се прѣмахне източника на раздори между Ромъния и България и старото завѣщано намъ отъ цѣля вѣкове на съвмѣстна история приятелство на нѣщо ще се въдвори.

Исканте в-къ „Добруджа“ отъ вѣстника „Добруджа“

„Ромънски“ привички

Издаваниятъ въ Кюстенджа еженеденникъ „Фаруль“ въ броя си отъ 13 май се занимава съ изложението, което прѣдставителитѣ на добруджанския народенъ съветъ въ Женева сѣ отправили до делегациитѣ на великитѣ сили въ Парижката конференция. Но по чисто ориенталски и ромънски маниеръ „Фаруль“ вика, ругае, протестира, възмущава се, обаче, не си прави труда да възражава — може би, защото и не е въ състояние да противопостави на основанитѣ на факти обвинения друго, освѣнъ праздни, ако и силни и неприлични думи. Но нека прѣдадемъ думитѣ на „Фаруль“, защото тѣ отразаватъ всичката неоснователност и празнота на неговото възмущение:

„Българитѣ не прѣставатъ. И особено, не искатъ да разбератъ. Умствената упоритостъ е била доведена до невмѣняемостъ, а когато къмъ нея се прибави и характеристичната перфидностъ на българитѣ (?), тѣ сѣ въ състояние да разпространяватъ клеветнически подобни вѣща:

„Прѣдставителитѣ на Добруджанския Народенъ Съветъ за странство сѣ отиравали на 25 февруари до разнитѣ делегации на съюзнитѣ сили една телеграма, като ги молятъ да спасятъ страната нѣмъ (Sic!) отъ ромънскитѣ обществени власти, наложени скоро при немичитѣ най-енергични протести отъ тѣхна страна.

„Добруджанци, полложени на жестоко изпитание, бѣгатъ масово, всрѣдъ зима, въ гладуваща България, гдѣто върлува страшна немотия и гдѣто смъртността, споредъ единъ кореспондентъ на „Times“, отъ 3 февруари, достига до нечувани размѣри.

„Тѣзи власти, при мобилизацията, ограбиха и отвлѣкоха съ себе си 30.000 добруджанци, отнеха ги отъ семействата и работата нѣмъ, и ги интернираха въ Молдова, гдѣто измрътѣ въ мизерия. Само една трета се завърна въ опустошената страна съвѣдъ букурещкия миръ въ 1918 год.

„Едно подробно описание на ромънския режимъ въ Добруджа, по признанието на прѣдседателя, професоръ Вѣтковъ, е било връчено въ декември 1918 г. на г. Уилсона и на първитѣ министри на антантата.“

„Мемоарѣтъ на Вѣтковъ на десетъ страници, писани съ машина, обвинява ромънското правителство, че прѣзъ цѣли 38 години на неговото управление не е приложило въ Добруджа конституцията, която се прилагала за другитѣ поданици, че на сила е прѣмахнало българската черква, че е прогонило българския езикъ, че е цѣлѣло ромънизирването на областта чрезъ колонизация, че е направило отъ Добруджа единъ каналъ за изтичане на чиновничеството, което е нетърпимо другадъ, че вѣчно се е старало да разпростре своята властъ къмъ югъ, въ вѣрда на останалитѣ български земи. Мемоарѣтъ свършва съ намекване за отвлѣчанитѣ прѣзъ вѣрме на войната и прави заключението да се присъедини Добруджа къмъ България.“

Това, което „Фаруль“ резюмира, сѣ обвинения конкретни, които могатъ да бѣдатъ разисквани, и ако бѣде възможно, ако тѣ сѣ неоснователни, могатъ да бѣдатъ опровергани. И тогава, когато „Фаруль“ разбиеше въ прахъ до едно тия обвинения, паднало би само по себе си заключението на мемоара, което е и рѣшение на самото добруджанско население. Тогава само „Фаруль“ би ималъ право да произзира.

Но тази работа е не само трудна, тя е и невъзможна! Затова „Фаруль“ я избѣгва.

Възможно е интерниранитѣ да не сѣ 30.000 — да бѣдатъ съ нѣколко стотици повече или по-малко, но сѣсигитѣ имъ сѣществуватъ въ всичкитѣ общини на южна и сѣверна Добруджа, и въ вѣннитѣ министерства на Ромъния и България има поменини списъци на интерниранитѣ.

Възможно е, не всички да сѣ били ограбени — нѣколкоина да сѣ се спасили, но установениятъ отъ една анкета комисия начело на американското аташе г. Warfield фактъ на грабежи, опожарения и разрушения, извършени въ южна Добруджа отъ отставничитѣ въ 1916 год. ромънски войски, не може да бѣде опроверганъ; той сѣществува.

Допустимо е, щото броятъ на добруджанцитѣ, които намѣриха своята смъртъ въ лагеритѣ за интернирани, да не е точно $\frac{2}{3}$, но фактъ е, че цѣли села останаха безъ мъже и запустѣха отъ тая излишна хекатомба на ромънската цивилизация.

И всичкитѣ други обвинения, изнесени отъ мемоара, сѣ сѣщо така вѣрни, признати дори отъ ромънски писатели и политици. Не е ли фактъ, че отъ около 70 български черкви въ сѣверна Добруджа въ 1916 год. едва бѣха останали само двѣ — въ Кюстенджа и Тулча и че въ чисто българскитѣ села, които имаха черкви строени отъ прѣди единъ вѣкъ, не можеше да се служи, освѣнъ ромънски? Не е ли вѣрно, че съ закона отъ 1880 и 1882 г. се отне земята на мѣстното население, главно българи, татари и турци, и че се раздаде на всевъзможни колонисти, ветерани, подофицери и пр.? Не е ли вѣрно, че политически права не се признаха въ Добруджа, освѣнъ едва въ 1910 год., и то права само на книга? Не е ли вѣрно, че Когаличану-бащата наричаше добруджанското чиновничество разбойническо, а Когаличану-синътъ въ своята книга върху Добруджа е събралъ единъ купъ доказателства за продажността и произволитѣ на това чиновничество? И най-послѣ, замането на южна Добруджа въ 1913 г., както и постоянното намекване за Русе — Варна, не говорятъ ли, че ромънската властъ на дѣсния брѣгъ на Дунава е една постоянна опасностъ за мирнитѣ отношения съ насъ?

Но на всичко това „Фаруль“, както въобще прави ромънската преса, отговаря съ праздни, надмѣнни думи.

Но тука „Фаруль“ не се ограничава само съ толкова. Той завършва и съ едно доносничество тогава, когато приключва съ слѣднитѣ думи: „Прѣкрасна българска невинностъ! Страшна маневра на невмѣняемостта на външния врагъ, съединена съ измѣната на вътрѣшния врагъ отъ сѣщата народностъ.“

Нима не стига досегашното страдание на добруджанци? Когато емигранти и бѣжанци вдигнатъ гласа си за протестъ противъ неправдитѣ на ромънската властъ, нима, вмѣсто да се прѣмахне злото, трѣбва да се увеличи още повече терора надъ невинното и многострадално население отъ вътрѣшността на Добруджа?

Д-ръ И. Кюстенджалиевъ.

Тереза Ракенъ, романъ отъ знаменития френски писател Емил Зола. Една извънредно повъртлива картина на прѣстѣпната любовъ. Издание на МОДЕРНА БИБЛИОТЕКА. Продава се въ всички книжарници и будни въ Царството. Цѣна 6 л.

ЖИВОТЪТЪ ВЪ ДОБРУДЖА.

(Разкази на очевидци).

ЖЕРТВИТЪ НА РОМЖНСКИЯ РЕЖИМЪ.

Медицинско свидетелство.

№ 630.

Подписаният Д-ръ Ст. Тигевъ, управител-лѣкаръ на Мариинската държавна болница въ гр. Варна, удостоверява, че днесъ на 8-и април 1919 г. постъпи въ болницата Никола Атанасовъ Ковачевъ, 25-годишенъ, бългалецъ отъ гр. Добричъ, записанъ въ приемната книга подъ № 59, когото прѣгледахъ и констатирахъ слѣдното:

Болния разправя, че вчера вечерта, като искалъ да прѣйде границата при с. Бабаджа, билъ нападнатъ отъ грима

ромжнски стражари. Тѣ му взели паритѣ, нанесли му побой, наранили съ ножъ въ лѣвото бедро и били ударенъ силно съ юрукъ въ лѣвото око. Той можалъ да избѣга слѣдъ като го оставили тѣ и дошелъ въ Варна.

Добръ отхраненъ момъкъ съ нормални грѣдни и коремни органи. На горната третина и на външната страна на лѣвото бедро се вижда праволинейна рана съ гладки ръбове дълга около 2 с/м, проникваща въ мекитѣ тъкани около 2—3 с/м, която е покрита съ скоро засъхнала кръвъ. Лѣвото око силно хиперемизирано, клѣпачитѣ подути, съ слабъ синкавъ цвѣтъ.

Заключение.

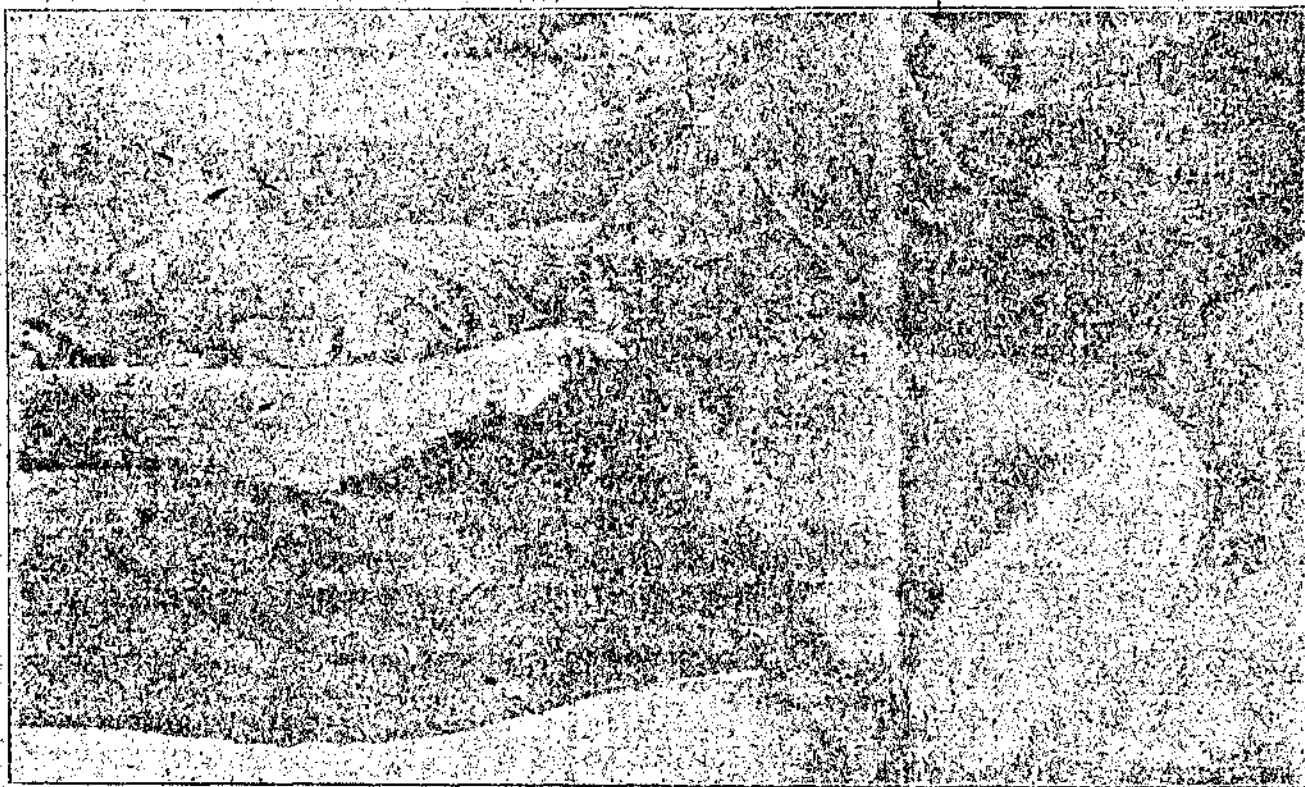
Описната рана на лѣвото бедро е послѣствие отъ удара нанесенъ силно съ ножъ въ тази област, прѣди единъ-два дена.

Червенината на лѣвото око и синината на клѣпачитѣ сж слѣдствие отъ ударъ съ тѣжъ прѣдметъ, по всѣка вѣроятностъ отъ юрукъ.

Описаната рана ще оздравѣе слѣдъ 15—20 дневно лѣчение, ако не послѣдъва усложнение.

Гр. Варна, 8 април 1919 г.

Управител-лѣкаръ:
(под.) Д-ръ Ст. Тигевъ.

Разказътъ на потърѣвения.

Никола Атанасовъ, 25-год. по занятие хлѣбаръ, отъ гр. Добричъ, разказва слѣдното:

Постоянно бѣхъ прѣслѣдванъ отъ ромжнскитѣ власти, подъ прѣдлогъ, че съмъ билъ български шпионинъ, макаръ че въ нищо не бѣхъ виновенъ. Нѣкои отъ личнитѣ ми врагове се възползуваха отъ това и спомогнаха още повече да се усили прѣслѣдването ми. Най-послѣ трѣбваше да напусна града. На 6 тогѣ трѣгнахъ насамъ. Близко до село Баладжа, въ мѣстността Домуст-дереси, часа бѣше около 10 вечерта, срѣщнаха ме трима жандарми. Тѣ бѣха безъ оружие и имаха видъ, че ходятъ безъ знанието на началството си и по плячка, идѣха отъ къмъ село Куючукъ. Попитаха ме кѣдъ отивамъ.

Отговорихъ имъ, че отивамъ въ село Куючукъ. Не ми понскаха никакъвъ документъ. Това, което прѣдположихъ, се оправда. „Дай си паритѣ!“ — ми извикаха веднага и почнаха да ме заплашватъ. Въ джеба си имахъ всичко 50 лева, извадихъ ги и молѣхъ имъ се да не ги взематъ, като имъ казахъ, че други пари нѣмамъ; въ сжщностъ, азъ имахъ още пари, но тѣ бѣха скрити подъ дрехитѣ ми. Недоволенъ отъ това, че извадихъ само 50-тѣхъ лева, тѣ почнаха да ме псуватъ и ме обскираха като ми взеха всичкитѣ документи и сумата 800 лева, които бѣха, както казахъ, скрити подъ дрехитѣ по голо. Разсърдени отъ това, дѣто не си дадохъ доброволно паритѣ, единътъ отъ тѣхъ замахна съ юрукъ и ме удари въ лѣвото око. Притѣмъ ми. Азъ се

хвърлихъ отгорѣ му и въ тоя моментъ на самозащита другиятъ жандармъ извади ножа дълъгъ около 20 с/м и широкъ около единъ прѣстъ и ми нанесе ударъ въ лѣвото бедро. Ножътъ бѣ остъръ и ударътъ силенъ и се заби дълбоко въ месото ми. Паднахъ. Тѣ продължиха да ме ритатъ и биятъ, докато отъ устата ми почна да излиза пѣна. Най-послѣ единъ отъ тѣхъ каза: „Я да го оставимъ, той вече умира“. Заминаха си като ми задигнаха, освѣтъ паритѣ и документитѣ, но и дрехитѣ ми. Слѣдъ известно врѣме, като се отдалечиха и свързехъ малко, прѣвързахъ съ ризата си крака за да спра кръвотечението и, полпирайки се на соня, трѣгнахъ къмъ селото, отъ дѣто додохъ насамъ. Окоото ми отъ удара бѣ се подуло и потънало въ кръвъ.

Янко Юрдановъ, 24-год., Иванъ Матевъ, 24-год., Милу Станковъ, 40-год., отъ село Долно-Чамурлий, напуснали селото на 7 май, разказватъ:

Положението въ нашето село е не-търпимо. Шефътъ на жандармитѣ Соломонъ (пълногѣ му име не знаемъ) просто си играе съ българитѣ. Хората невинно биватъ арестувани и изтезавани отъ жандармитѣ. Често нѣкои пострадатъ, защото не сж се съгласили да удовлетворятъ прищевкитѣ имъ. Послѣднитѣ изкудеватъ, кого какъ могатъ и, който не се съгласи да изпълни незаконнитѣ имъ и съ нищо неоправдани желания, бива арестуванъ, обвиненъ за шпионинъ или друго и изтезаванъ до тамъ, да прокъдне и майчиното си мѣлѣко, дѣто е сукалъ. У когото се намири българска книга, бива наказанъ и книгата се унищожава. Всѣкому се правятъ всевъзможни прѣчки кѣдѣто и да е, защото ромжнската властъ гони една единствена цѣль, да прокуди българското население. Янко Юрдановъ на 15 април билъ задрѣнъ въ секцията и стоялъ 24 часа арестуванъ. Освободили го, слѣдъ като далъ на шефа 600 лева. Иванъ Матевъ билъ постоянно диренъ отъ жандармитѣ, макаръ че не се е провинилъ въ нищо. Бити въ село има много. Тежко и горко на тоя, който падне въ рѣцѣтъ на ромжнскитѣ жандарми: погубватъ му здравето. Напослѣдъкъ сж били злѣ бити Иванъ Влашки и Димитъръ Влашки. На първия отъ тѣхъ вземали сумата 2000 лева. Откарали били въ Кюстенджа и послѣ пакъ върнати въ село. Разказватъ ги оставили арестувани. Кънчо Стояновъ, Петъръ Владимировъ, Георги Топаловъ, Милко Керановъ, Иванъ Черкезовъ, Сжби Ив. Ивановъ понастоящемъ се малтретиратъ въ секцията. И нека се знае, че тия хорица въ нищо не сж виновни. Защо единъ отъ тѣхъ е далъ квартира на българския учителъ, защо друго е билъ приятелъ на български офицеръ и по други все глупави поводи. Тия пакъ, които сж били делегати въ конгреситѣ, кметове, секретари въ общинитѣ или стражари, най-безпощадно се прѣслѣдватъ. Това непоносимо положение, въ което се намира нашето село, ни накара да оставимъ мило и драго и приѣгнемъ въ България.

Le Mouvement Dobroudjain

Bulletin de l'Organisation Dobroudjain en Bulgarie
Paraît le 1er, le 15 et le 20 de chaque mois
Rédaction et Administration place „Tchernia Djimia“ 5.
Téléphone 12 368.
Abonnements: Bulgarie: 6 mois 9 frs., un an 18 frs.
Etranger: 6 mois 10 frs., un an 20 frs.
Намира се за продажъ при всички вѣстни-
карски агенции въ Царството. Въ София
за продажъ при вѣстникарскитѣ будки.
Единъ брой 50 ст.
Приматъ се абонати чрезъ Администра-
цията, площадъ „Черна Джамия“ 5—София.

Ромжнскиятъ режимъ въ сѣ- верна Добруджа.

Организиранъ грабежъ върху мю-
сюлманското и българско
население.

Споредъ тия цифри^{*)}, докато въ цѣла Добруджа се пада срѣдно частна селска собственостъ по 2.1 хектара на лице, то на ромжнитѣ се падатъ по 2.7 хектара, на българитѣ по 2.62, а на мюсюлманитѣ само по 1.67 хектара на лице, т. е. съ около 40% по-малко отъ колкото на другитѣ двѣ народности. При това, както казахме и по-горѣ, мюсюлманското население въ Добруджа днесъ живѣе при най-мизерни условия, смъртността всрѣдъ него е най-висока, жилищата му сж най-бѣдни, селата му най-непригледливи и оскадни. А за сжщото това население, както въобще за цѣлото мѣстно население на Добруджа, г. Париано съ пълно право казва: „Всички мѣстни жители, намирани тукъ при присъединяването на Добруджа,

имаха вече създадени своитѣ богатства, и то какви хубави богатства, още отъ турско врѣме“^{*)}. Отъ тия богатства на мюсюлманитѣ, както виждаме, днесъ почти не останала, освѣтъ спомени.

Положението на мюсюлманското население въ Добруджа се дължи при това не на по-цѣнитѣ стопански качества на ромжнския елементъ, а на първо мѣсто се дължи на изключителнитѣ, несправедливи до грабителство закони, които ромжнската властъ въведе въ своята европейска колония, и на вѣликоцитѣ своеволия и злоупотребления на чиновничеството, което бѣ наговорено съ приложение на тѣзи закони и съ прокарване на политиката, която цѣлѣше „окончателната асимилация на Добруджа съ Ромжния“, или споредъ г. Ц. М. Кочалничану, „окончателното ромжнизирание на Добруджа, т. е. прѣодолюшето умножение на ромжнския елементъ и намаляването на другитѣ народности до незначителни количества.“

Въ резултатъ на тази политика, както видѣхме, мюсюлманитѣ масово

емигрираха, а отъ останалитѣ въ Добруджа едва нѣколко единици иматъ добро състояние, а гражданата маса, народътъ стои на най-низкото стъпало на благосъстоянието въ областта.

VII.

Сждбата на мюсюлманското население въ сѣверна Добруджа слѣдъ 1878 год. посочва онова, което наскоро слѣдваше да се случи съ мюсюлманитѣ и въ она частъ отъ южна Добруджа, която ромжнитѣ заеха въ 1913 год. Всичко направено, или което се опита да се направи отъ ромжнскитѣ власти прѣзъ краткото врѣме на тѣхното господство въ тая областъ, дава ни правото да направимъ това заключение.

Въ всѣко отношение въ южна Добруджа се насаждаше единъ режимъ подобенъ на она, който бѣ изпитанъ въ сѣверната частъ на областта, като обаче сега се вървѣше къмъ цѣльта много по-сѣло, безъ колебания.

Нѣма да се спираме върху моралнитѣ терзания, на които ромжнскитѣ чиновници въ „кадрилатера“ подлагаша мюсюлманското население, привикнало

при българския режимъ да бжде уважавана неговата сѣмейна честъ и неговото лично достойнство на човѣкъ и гражданинъ. Ще възпрочедемъ, обаче, единъ пасажъ отъ толкова важната и богата съ данни анкета, извършена отъ г. П. Габѣ въ южна Добруджа, публикувана подъ надсловъ „Ромжния въ Добруджа 1913—1916“.

„Почна се известната „реквизиция“ на всичко потребно за окупиралата ромжнска войска. Не плащаха нищо, или съвсѣмъ малко; не се правѣше разлика между турчинъ и българинъ. Почнаха се обира чрѣзъ рушвети. И тукъ турцитѣ останаха непопадени. Почна се ужасната ангария, отъ която турцитѣ се мислѣха спасени отъ окупационното ромжнско нашествие. И тукъ не се направи за тѣхъ изключение. Почна се събирането на данѣнитѣ—тукъ тѣ биваха експлоатирани и малтретирани отъ бирницитѣ още по-злѣ отъ българитѣ, понеже не сж грамотни, та не бѣха въ положение да защищаватъ своитѣ интереси, когато данѣкътъ биваше съвършено измисленъ, несжществувашъ, или когато имъ се правѣха невърни смѣтки. Особно много биваха тѣ наказвани отъ тия

Положението.

Балканският въпрос — изобщо и българският национален въпрос — въ частност сж на дневен ред в конференцията. От първите съобщения за работата на конференцията по тия въпроси се изясни, и то не напълно, добруджанският въпрос. Схващането на конференцията е, върху базата на границата от 1913 година, между България и Румъния да се заночнат пръки прѣговори.

Ромънските съобщения от Парижъ по тия въпроси се съгласяват въ това, че южна Добруджа ще се повърне на България, обаче, по отношение на границата се малко различават. Според един — както отбѣлжава и „Избуда“ отъ 22 май, — границите щѣли да бъдатъ теглени върху базата на петроградската спогодба отъ 1918 година, а споредъ други, ставало дума за една граница, теглена отъ Тутраканъ до Мангалия. „Адевърулъ“ отъ сжщата дата съобщава, че голѣмата частъ отъ нова Добруджа, въ която влизатъ Балчикъ, Каварна и Добричъ, ще се даде на България и че Румъния ще запази Силистра и Тутраканъ.

Характеренъ въ случая е факта за прѣки прѣговори между България и Румъния. Тия прѣговори се желаятъ прѣдъ всичко отъ Италия, която въ бъдеще ще има да играе голѣма роля на Балканите.

Споредъ послѣдните сѣдѣния, Америка се е съгласила, албанското пристанище Валона да се даде на Италия. Въ такъвъ случай итало-сръбските и итало-гръцките спорове нѣма да прѣстанатъ съ разрѣшенето на въпроситъ за Фiume, Далмация и Епиръ. Икономическиятъ желѣзнопѣтличъ линиѣ, които Италия просектира да строи прѣзъ Албания и Македония и да заеме около Фiume, ще засилатъ нейните интереси на Балканите, които интереси пъкъ, ако не днесъ, утрѣ ще я заставятъ да иска щото Сърбия и Гърция да бждатъ раздѣлени съ македонски коридоръ. Понеже България, която прѣдъ всичко иска, да осигури свободата на своето племе, нѣма да направи сериозни възражения противъ една автономия на Македония, Италия вижда въ лицето на България естествена съюзница. Тая съюзница, обаче, до като се намира въ споръ съ Румъния, нѣма да може да играе оная тежка политическа роля по югозападните балкански въпроси, която може да играе и по положение, и по интересъ, Италия иска да се ликвидира веднѣжъ за вѣсѣкога ромъно-българския споръ.

Сжщиятъ интересъ, впрочемъ, има Румъния. Въпроситъ за Бачатъ съ Сърбия показва на ромънскитъ зараждащия се на редъ бждещи конфликти, въ които поведението на България не може да бжде за тяхъ безразлично. Отъ друга страна, възражаща се Русия и осакатена Унгари не могатъ да не помислятъ ревизия на границитъ си съ Румъния по „икономически“ и стратегически причини, ако, разбира се,

мирната конференция не даде пълна санкция на националния принципъ. За да не се склочи обръча, който може да я задуши, Румъния може да се опрѣ само на България.

Ще трѣбва да отбѣлжимъ още, че ако конференцията признае правителството на адмиралъ Колчакъ въ Русия, което изглежда че ще стане, въпроситъ за Добруджа може да играе въ ромънската политика фатална роля, ако при разрѣшенето му остане нѣщо не доказано между България и Румъния.

Западните народи, които не гледатъ на балканскитъ въпроси прѣзъ очилата на балканскитъ народи, основателно се страхуватъ отъ империалистическитъ стремления на нашитъ сѣсѣди и искатъ да ги притжатъ. Отъ успѣха на тая политика ще зависи бъдещето на нашитъ сънародници въ Добруджа, Македония и Тракия. Не по-късно отъ двѣ недѣли ние ще видимъ до колко тая политика е успѣла.

Румъния иска за помощъ.

В. „Таймсъ“ публикува едно писмо на единъ ромънски депутатъ, който описва положението въ Румъния. Ромънскиятъ депутатъ заявява, че не е прѣкалено твърдението, че унгарската червена армия брои 100,000 войници.

Най-голѣмата опасностъ за Румъния не сж унгарскитъ сѣвѣтски войски, но многобройнитъ московски емисари, които кръстосвали въ цѣла Румъния и проповѣждали на народа и армията за бошевизма, който заплашва да се разпространи.

Большевикскитъ микробъ не може да се излѣкува само отъ нашитъ лѣкари. Ние искаме лѣкари отъ Франция, Англия и Америка, ние чакаме войници и офицери, които да подигнатъ морала на нашата армия.

Русия иска Бесарабия.

Ромънското правителство е публикувало слѣдното официално съобщение на 15 май: Московското сѣвѣтско правителство е сключило съюзъ съ украинското.

Двѣтъ правителства сж отправили ултиматумъ до Румъния, като я канятъ да опразни Бесарабия въ срокъ отъ 48 часа; въ противенъ случай, руско-украинскитъ войски щѣли да прѣлзнематъ военни дѣйствиѣ сръшу Румъния.

Ромънскиятъ генераленъ штабъ е реквизиравъ всичкитъ руски военни материали, които се намиратъ въ Бесарабия.

Румъния и Русия.

Текстътъ на руския ултиматумъ.

В. „Юманите“ публикува текста на ултиматума, който Ленинъ и Раковски отпратили до ромънското правителство. Ултиматумътъ е интересенъ като документъ, и ние го прѣдаваме изцѣло.

„Ромънското феодално правителство се стареа да затвърди положението си, като върши нови прѣстѣпления. То си поставя за цѣль да събори унгарското сѣвѣтско правителство. Ромънскитъ войски настѣпватъ сръшу унгарската червена армия, слѣдъ като се опитаха безуспѣшно да атакуватъ украинската червена гвардия.

Руското и украинското сѣвѣтски правителства не сж вече въ състояние да чакатъ, за да турятъ край на насилията и прѣдизвикателствата на ромънското правителство. Ние не искаме да проливаме братска кръвъ на ромънскитъ работници и селяни, които сж заставени отъ господаритъ си да вървятъ сръшу Русия.

Сѣвѣтскитъ правителства на Русия и Украйна изпращатъ на ромънското правителство слѣдното прѣдложение:

1. Незабавно изпразване на Бесарабия отъ ромънскитъ войски, чиновници и агенти, даване пълна свобода на ромънскитъ работници и селяни да урѣдватъ своя властъ.

2. Прѣдаване на народенъ сѣдъ авторитѣ на прѣстѣпленията, извършени противъ работниците и селянитъ и противъ населението на Бесарабия.

3. Възвръщане на военнитъ материали, принадлежащи на руската армия и конфискувани отъ ромънскитъ власти.

4. Възвръщане на бесарабското население всичко иззето и конфискувано отъ ромънскитъ власти.

Сѣвѣтскитъ социалистически правителства на Русия и Украйна ще чакатъ 48 часа отъ 1 май 10 часа слѣдъ обѣдъ ясенъ отговоръ, че прѣдложението имъ е прието отъ ромънското правителство; въ противенъ случай тѣ сж запазватъ свободата на дѣйствиѣ по отношение на Румъния.

Народенъ комисаръ за външнитъ работи на руската социалистическа федеративна сѣвѣтска република: Чичеринъ, Прѣседателъ на сѣвѣта на народнитъ комисари по външнитъ работи на украинската социалистическа република: Раковски.

Български сандѣтелства за Добруджа.

„Българинъ“ брой 114 отъ 10 декември 1878 год.

Кореспонденция.

Тулча, 25 ноември 1878 г.

Печална вѣстъ! Добруджа вече прѣстава да съставлява частъ отъ България; старославното господство на български князь Добротича се облада отъ Румъния. Азъ не желая да се простирамъ да ви разказвамъ за това неприятно за всѣки чувствителенъ българинъ дѣло.

Впрочемъ и перото ми не иска да черпи хартията за това берлинско скверно възтѣржествуване. Ще поговоря само повърхно.

... Въ заключение азъ си позволявамъ да си изкажа мнѣнието, основано на дѣлата на ромънскитъ народни дѣйци, както и на рѣшитѣ имъ въ прѣдпослѣднитъ засѣдания на народнитъ имъ законодателни тѣла и на високомѣрния езикъ, който забѣлжихъ, че държатъ пратенитъ въ Добруджа отъ ромънското министерство миротворци и сѣвѣлоносци, че всичкитъ тѣхни приятни думи ще останатъ голи обѣщания, каквито хатихумаонитъ и хатишерифитъ на султанитъ отъ Цариградъ. За това, България окървавена и много ранена, нѣма за сега, освѣтъ да каже на нещастната си ромба: „Търпение, Добруджа драга, до деня на правдата и твоитъ синове не ще те оставятъ“.

Брой 115 отъ 14 декември 1878 г.

Добруджанци. (Кореспонденция).

Една телеграма отъ Букурещъ до „Н. Н. Таблатъ“ извѣстява, че една чета българини, подъ прѣдводителството на попъ Александра Петровичъ, се ударила съ ромънскитъ войски, отъ които убила двама и единъ ранила. Тая телеграма казва, че българитъ отказали да дадатъ въ кжщитъ си квартира на ромънскитъ солдати.

Като обнародва тая телеграма, „Ромъния Либера“ прави слѣдующитъ даъ забѣлжки:

„Отъ като добрий Богъ е създалъ сѣвѣта, ний мислихме, че само котката нѣма чувство на признателностъ, но сега ний можемъ да видимъ, че и българитъ сж лишени отъ това чувство“.

„Упорството на българитъ е безпримѣрно. Ний не можемъ да разберемъ защо правителството мълчи, или ако говори, защо говори повърхно. Какво зло е сторено на тулчанскитъ българини, които зазлѣпили прокламация сръшу ромънското правителство? Какво поведение ще вземе правителството сръшу тия злобни хайдуци. Погълѣма енергия г-да управители!“

Сѣвѣтъ несполучно послѣдното ви изражение, „Свободна Румъния!“ Това не е никакъ братски и миролюбивъ говоръ!

Брой 153 отъ 29 прилъ 1879 г.

Телеграма, отправена отъ тулчанскитъ българини до князь Ал. Батембергъ, по случай неговото избиране за български князь.

Берлинъ. Български князь Александъръ I Батембергъ. Българското общество отъ Тулча, органъ на нашитъ съотечественици въ „Добруджа“, подлага на изѣтъ Ви искринитъ си честитения по случай на щастливото Ви избиране за български князь.

То молистува щастие и дългоденствие за високото ваше лице, както и за щастие на династията на Ваше Царско Височество.

Дано нашето мило отечество, подъ високото и разумно управление на младия си Господаръ се развие въ пѣтя на успѣха и просвѣщение.

Имаче честта да бждемъ на Ваше Царско Височество най-покорни и прѣдани слуги.

За българското общество: П. Хавезовъ.

перцептари. Най-сетнѣ боятъ, — тѣлесниятъ бой, въведенъ сръшу българския елементъ — за да се спали и „укротъ“, почналъ постепенно да се прилага и къмъ турцитъ. Турцитъ постепенно почнаха да изстиватъ въ своитъ топли чувства къмъ мирносцитъ ромъни“).

По тия начинъ ромънската властъ, прѣзъ еднакмото тормозене на всичкитъ мѣстни жители отъ южна Добруджа, безъ разлика на народностъ и религия, сплотяваше въ неволята онова население, което съвѣстнитъ миренъ животъ на свободно съревнование бѣ приучилъ да се чувствува обединено.

И въ южна Добруджа най-сигурни елементи, по които да може да се сжи за истинскитъ намѣрения на ромънскитъ империалистични политични да обложатъ закона за да не блѣсне всичка негова неправда и реакционностъ или за да не прѣдизвикатъ революция въ областта, — нека отбѣлимъ нѣколко реда за данѣчната система въ южна Добруджа.

Самъ окръжниятъ управителъ отъ Добричъ, както и окръжниятъ финансовъ началникъ признаха, че поземлениятъ налогъ е установенъ много по-високо, отколкото въ Румъния. Понеже той данѣкъ — най-важния въ една земледѣлска областъ — се установява върху прихода на земята, финансовитъ власти нарочно сж прѣнебрегнали обстоятелството, че приходътъ отъ една реколта въ южна Добруджа въ сжщностъ означава прихода на тая земя за двѣ години, понеже се практикува двуполната система. По тия изобрѣтателни начини, поземлениятъ налогъ е билъ фактически двоенъ, отколкото оная, който се плаща въ Румъния, възъ основа на сжщия законъ, при все че тамъ земята е по-доброкачествена и съ по-голѣми доходности. Друга неправда по отношение на данѣктъ е, че докато въ Румъния много дребнитъ сѣлски имоти се освобождаватъ отъ данѣкъ, тука изреченъ членъ отъ „законъ за организацията на

нова Добруджа“ отъ 1 априлъ 1914 год. запрѣтъ прилагането на това освобождение.

И двѣтъ тѣзи несправедливи мѣрки легнаха съ еднаква тежестъ върху българини, гагаузи или мюсюлмани.

Но и тука, както и въ сѣверна Добруджа, все пакъ мѣркитъ, взети отъ закона съ припадното намѣрение да се организира собственоста, сж най-сжществения и тежкъ ударъ, който ромънската властъ се готвѣне да нанесе на мѣстното население, съ безразличие на народностъ. Г-нъ П. Габе съ право счита, че тая законъ имать за задача да обезземи населението и да създаде обширна почва за ромънска колонизация въ Добруджа“.

И дѣйствиелно. Съ установяването на ромънска властъ въ южна Добруджа, министерството на държавнитъ имоти, което тѣй елегантно бѣ наредило собственоста въ сѣверна Добруджа, като ограби и разори мѣстнитъ жители, а обогати чиновничеството и държавата, побърза да се погрижи за бждещото заселване на новата колония съ ромъни.

Тогазашниятъ министъръ на държав-

нитъ имоти, г. Ал. Маргилманъ, намиравне, че ромънската държава може да се сдобие съ земи за бждещата колонизация само като откупи повече едри български имѣния. Въ тая смисълъ дори бѣха започнати прѣговори*) и назначена бѣ специална комисиѣ. Добричскитъ окр. управителъ признава**), че работитъ на тая комисиѣ бѣха спрѣни отъ закона за организацията на нова Добруджа. И управителътъ казва, защо е станало излизити да се купуватъ съ пари българскитъ чифлици: „Земитъ, които държавата ще добие съ тая прѣвѣрка (на крѣпостнитъ актове за собственоста на сѣлски имоти — земи и гори), ще имать значителна повърхнина, която още повече ще се увеличи съ едната третя отъ имуществата „мирне“, което владѣлитѣ на земитъ „мирне“ съгласно чл. 117 отъ закона, сж длъжни да изоставятъ на държавата, ако не искатъ да ги изкупятъ“.

(Слѣдва)

*) Такива сж водени напр. лично между г-нъ А. Маргилманъ и покойния Божидаръ Ючовански.

**) Jndetul Calliacra, докладъ 1915. стр. 64.

Добруджанци и празника на нацията.

Наред с черните знамена на македонци и тракийци, на празника Св. св. Кирил и Методи дефилира и черното знаме на добруджанци. Около тия знамена бяха се събрали робитъ от нашето племе, които чествуваха празника като празник на духовното обединение на нацията ни, — обединение станало възможно поради книгата написана с азбуката на светитъ Братя. Чрез духовно обединение, към политическо обединение, — това беше лозунгът на ония, които пъкхат под тията на чуждото робство.

В българския печат се повдигна спорът за изкористване празника за шовинистически цели.

Шовинизмът ли е, да искаш политическа свобода на своитъ?

Нима свободата на икономически побобенитъ е чужда на свободата на политическия роб? Нима свободна България може да остане глуха и чужда на робството, следъ като сама е робувала петъ века?

Ние можем да зададемъ хиляди въпроси, но считаме, че сега не е върме за това. Още единъ въпросъ, обаче, ние считаме за нужно да поставимъ на ония, които искаха да не даваме изразъ на своитъ чувства и на своитъ протести: „Дъ се намира санкцията на свободата въобще и кой е нейния път? Ония, които сж прѣживали турското робство и които пъкхат или пъкх сж избѣгали отъ сръбското, гръцкото и ромжиското „културни“ управления, знаятъ, че свободата не е тамъ, дѣто я дирѣха и дирятъ „младитъ пионери на международното братство.“

Защото свободното самоопредѣление прѣдполага прѣди всичко наличността на политическа свобода. Френската революция започна отъ тамъ, руската също. Ние ще вървимъ по сѣщия пътъ, защото друго не може.

Ние искаме политическа свобода и обединение съ сънародницитъ си отъ свободна България. Тия наши искания ние манифестирахме на празника Св. св. Кирил и Методи.

българското село Коркуни навлизатъ 6 ромжиски жандарми въ българска територия; дали залпъ и хващатъ българина Василъ Пѣйчевъ, който орѣлъ на нивата си, обскирватъ го и почватъ да го малтретиратъ. Благодарение на показалитъ се въ помощъ Пѣйчеву български жандармитъ се оттеглили, следъ като го освободили.

Отвлѣченъ. Кольо Шестаковъ. Карджата следъ изтеглянето на българската администрация е оставенъ като приставъ на Куртбунарската мѣстна полиция. За това ромжисцитъ го подирватъ и той самъ се явява въ Добричъ на 18/II, обаче, отъ тамъ е изчезналъ безслѣдно и до днесъ нищо не се знае за него. Самитъ ромжиски власти съобщили на жена му Христина, че той е отвлѣченъ въ Ромжия, задъ Дунава.

Историята отъ 1916 г. се повтаря. На 4 май т. г. сж заловени и откарани като подстрекатели въ стара Ромжия: Стоянъ Кулчевъ отъ с. Български Косуй; Черний Юрданъ и Славъ Димитровъ съ зетя си отъ с. Базирганъ; една жена и 5 мъже отъ с. Асватъ-Кьой; 4 мъже отъ с. Хастъ-Кьой; 2 мъже отъ с. Сребърна; единъ мъжъ отъ с. Потога и трима отъ с. Алмалий. Прѣди да бъдатъ откарани, сж държани въ силистренския затворъ една седмица и на нѣколко пъти бити до изгубване съзнание. Тѣзи села сж отъ Силистренско и отъ Тутраканско.

Издадени въ Дунава. Българи отъ с. Бръшленъ, Русенско, съобщаватъ, че на 14 май забѣлѣзали по водата на р. Дунавъ човѣшки трупове. Нѣкои отъ тѣхъ плували заловени наедно. Облѣклото на тия нещастници е било долненско (Добруджанско). Прѣдполага се, че сж хвърлени отъ шлеповетъ, съ които сж прѣнасяни отъ Силистра и Тутраканъ и за които почитъ вѣстникъ „Добруджа“ писа въ бройове 233 и 234.

И.

ПОСЛѢДНИ НОВИНИ.

(Съобщения на Бѣлг. Тел. Агенция).

Югославия и Балканитъ.

Римъ, 25 май. (Италианска Телеграфна Агенция). Въ парижкото издание на „Ню-Йоркъ Хералдъ“ г. Херонъ потвърждава отново декларациитъ си досѣжно юго-славянския въпросъ, т. е. че конференцията за мира изглежда несправедлива сирѣмо Италия. Необходимо е за благо на една демократическа Европа да се засили Италия. Създаването на една юго-славянска империя, въ ущърбъ на други балкански държави, е най-сигурната подготовка за нови войни. Въ конференцията не се отблъква достатъчно колко е струвала войната на Италия.

Г. Херонъ твърди, че винаги е билъ между тѣзи, които сж поддържали необходимостта отъ единение на англосаксонскитъ народи, но винаги е вървалъ и върва още, че това англосаксонско единство трѣбвало да обрѣтатъ латинскитъ народи. „Убѣденъ съмъ, казва той, че центърътъ на това единство за азиатскитъ и африкански интереси би трѣбвало да бѣде Италия.“

Болшевикитъ прѣдъ разгромъ.

Карнарвонъ, 27 май. (Английска радиотелеграма). Отъ Москва съобщаватъ прѣзъ Швеция, че на 18 май Ленинъ е пратилъ на адмиралъ Колчакъ прѣдложение за примирие, съ цѣлъ да се почнатъ прѣговори за миръ. Казва се, че още не е полученъ отговоръ и че е съмнително дали ще бѣде взета бѣлжката отъ това прѣдложение. Копенхагенскитъ кореспондентъ на „Дейли Телеграфъ“ казва, че Ленинъ се е рѣшилъ на примирие, защото работитъ отиватъ злѣ, не само по отношение вътрѣшното положение на Русия, но и на различнитъ фронтове. Петерковъ е завзетъ отъ сѣверната армия на рускитъ доброволци, които дѣйствуватъ заедно съ английската флота. Това е фактъ отъ голѣмо значение, тъй като Петерковъ е само на 30 мили отъ Петроградъ. Отъ Новоросийскъ съобщаватъ, че казанитъ (полъ) командата на генералъ Шуквисъ (?), сж завзели Мариополъ и продължаватъ да напредватъ на западъ, следъ като сж взели 6,000 плѣнници болшевики по фронта на Азовско море.

Отъ Естония идатъ новини за бързо напредване къмъ Петроградъ. Сѣверната армия е взела много плѣнници и материали и се намира на 46 мили отъ града, чието падане е прѣдстояще. Болшевикитъ могатъ да очакватъ всѣки моментъ нахлуване отъ Финландия. Плѣнници, които се връщатъ отъ Русия, разправятъ за бѣгства отъ градоветъ, пълно разстройство на желѣзопътната система и за кланета. Изпразненето на Москва и много други градове върви бързо. Болшевикитъ си уреждатъ работитъ до колкото могатъ и бѣгатъ на югъ.

Италианскитъ въпросъ.

Римъ, 25 май. (И. Т. А.) Специалнитъ пратеникъ на „Джорнале д'Италия“, като излага въпроситъ, които интересуватъ Италия въ труднитъ прѣговори въ Парижъ, казва, че не е било нужно да се бърза. Кореспондентътъ твърди, че Италия имала въ своя полза двѣ основни положения — Лондонския договоръ, който съюзницитъ сж длъжни да изпълнятъ и военната окупация на адриатическитъ територии, които искаме. Ако съюзницитъ желаятъ пъкъ какъва промѣна въ договора, тѣ трѣба да ни направятъ оиѣзи отстъпки, които ни

се падатъ и трѣба да разрѣшатъ по задоволителенъ начинъ всички въпроси, които сж въ нашъ интересъ; тѣ трѣба да разрѣшатъ задоволително не само адриатическитъ, но и азиатскитъ, африканскитъ и икономическитъ. И до като забравянитъ ни съюзници не ни задоволятъ, ние не ще напуснемъ нито педъ земя отъ нашата военна окупация въ Адриатика или другадъ.

Впрочемъ, последнитъ извѣстия отъ Парижъ гласятъ, че още не е сигурно кога ще се свършатъ воденитъ сега прѣговори. Ожесточената борба, която води италианската делегация противъ дунавския митнически съюзъ (Zollverein) има благоприятенъ изходъ. Италианскитъ проектъ, който намѣри добъръ приемъ въ икономическата комисиия отъ страна на всички заинтересовани правителства, сега биде одобренъ и отъ сѣвѣта на четирмата. Италианското прѣдложение сега образува частъ отъ договора за миръ, прѣдложенъ на германската делегация. То постановява само необходимитъ митнически намаления за Чехия и Австрия за извѣстни произведения, тъй като Чехия е единичката нова държава въ централна Европа, образувана единствено отъ територии на бившата австрийска империя.

НОВА КНИГА

ИЗЛЪЗЕ ОТЪ ПЕЧАТЪ И СЕ ПУСТНА ВЪ ПРОДАЖБА КНИГАТА

„Добруджа въ общин конфликтъ на интереси“

политико-икономически етюдъ.

отъ Д-ръ П. ВИЧЕВЪ □ □ □ Цѣна 6 лева.

Достаян се отъ редакционния комитетъ на Добруджанската организация.

Площадъ „Черна Джамия“, № 5 — София.

На книжари 20% отстъпка.

Дружествата да съобщатъ, по колко екземпляра ще имъ сж необходими за да имъ се изпратятъ.

Търговска-Чиновническа Банка — София.

Пл. „Александъръ I“.

ТЕЛЕФОНЪ № 1186.

ИЗВЪРШВА ВСѢКАКВИ БАНКОВИ И ТЪРГОВСКИ ОПЕРАЦИИ.

КУПУВА И ПРОДАВА РАЗНИ ЦѢННИ КНИЖА.

Приема влогове срочни и безсрочни, при нѣй-износни условия и голѣми улеснения. Има за продажъ писалищни бюра, етажерки, шкафчета и маси за пишущи машини. Цѣли износни. Оферти при поискване.

Телеграфически адресъ: Търговчинбанкъ — София.

Библиотека „Добруджа“.

издания на народоспомагателния фондъ „ДОБРУДЖА“.

Излѣзали сж до сега слѣднитъ книги отъ библиотека „ДОБРУДЖА“:

- № 1. Историческитъ права на България върху Добруджа отъ М. Г. Марковъ. л. 2.—
- № 2. Добруджа и нашето възраждане (културно-исторически издирвания) отъ Ст. Чилингировъ. л. 5.—
- № 3. Кюстенджовското пристанище отъ Д-ръ Пенаковъ. л. 1.50
- № 4. Мемораръ отъ Центр. Добр. Съвѣтъ. л. 1.50
- № 5. Ромжискитъ жестокоски надъ отвлѣченитъ добруджанци въ Молдава, подъ уредбата на Драгомиръ Павловъ и Д. В. Кацевъ. л. 2.20
- № 6. Стари и нови паметници въ Добруджа (художествено-етнографиченъ етюдъ) отъ Ив. Енчевъ—Видю. л. 12.—
- № 7. Стефанъ Караджа (ж. в. писни бѣлжжикъ) отъ Ст. Чилингировъ. л. 2.—

Други издания на фонда:

Портретъ-картина на Ст. Караджа. Цѣна л. 2.50
 Картина Св. св. Кирилъ и Методий по оригинала на художника Ив. Енчевъ—Видю. Цѣна л. 6.—
 ПОРЪЧКИ за книгитъ отъ библиотеката и другитъ издания се отправятъ до управлението на Народоспомагателния фондъ „Добруджа“, ул. „В. Левски“ № 16 — София, или до дружество „Книжарина“ ул. „Вас. Левски“ София, телеф. 1609

Въ България при всички книжарници.

ХРОНИКА

За бѣжанцитъ отъ Добруджа. На 17 того въ Театъръ Корона се даде драмата „Баща и Синъ“ отъ „Севръмения театъръ“, урежданъ отъ г-нъ Матей Икономовъ за въ полза на бѣжанцитъ отъ Добруджа, които немилъ-недраги, гладни, голи и боси скитатъ изъ прѣдѣлитъ на Царството. Исполнението на драмата бѣше повече отъ сполучливо.

Чистъ приходъ се внесе въ касата на В. У. Комитетъ на Добруджанската Организация лева 1400.

В. У. К. благодари на г. М. Икономова и артиститъ отъ „Севръмения театъръ“ за готовността имъ да помогнатъ на нещастнитъ бѣжанци.

Сжщо се изказва благодарностъ на г-ца Тошкова, г-ца Ковачевска и студентската добруджанска група за раздаване на билетитъ.

Утро за бѣжанцитъ отъ Добруджа. На 29 того, Възнесение Христово въ „Модеренъ театъръ“ ще се даде утро за въ полза на бѣжанцитъ отъ Добруджа съ участieto на артиститъ отъ Народния театъръ г. Сава Огняновъ, г-житъ Будевска—Ганчева и Казакова, Райко Алексиевъ, Борю Зезека и др. Отъ театъра ще се прѣдстави една хубава кино-картина.

Провокации. На 5/IV между ромжискитъ села Кадиево и Сердимени и